

's-GRAVENHAGE, 27 M a a r t 1928.

C.I.No.17651 Geheim.

Ent 29 mrt 1928 no. 935-Geheim (Rb)

16/4-28

Hierbij heb ik de eer U te doen toekomen een verslag van eene vergadering, gehouden 2 Maart j.l. te UTRECHT, met alle politieverbindingen van den Centralen Inlichtingsdienst.

In het bijzonder wordt de aandacht gevestigd op het besproken~~y~~ inzake z.g. "Dienstbrieven" (zie blz.15). Het schijnt veelvuldig voor te komen, dat op de buitenenveloppe het woord "geheim" wordt geplaatst, hetgeen - gezien de politieke richting van een deel der postambtenaren en -beambten - juist de aandacht op een dergelijken brief doet vallen.

Voorwat de correspondentie van den C.I. betreft worden de regels gevolgd, gesteld op blz.4 van de bijlage gevoegd aan bovengenoemd versl

Chef C.I.

Verzonden aan:

Z.E.den Minister van Binnenl.Zaken en Landbouw;

" " " van Justitie;

H.H.Procureurs-Generaal bij de Gerechtshoven.

K o r t V e r s l a g

van de vergadering uitgeschreven door den "Centralen Inlichtingsdienst" te 's-Gravenhage, gehouden op Vrijdag 2 Maart 1928 in "Hotel des Pays Bas" te Utrecht. Van de verbindingen van dezen dienst waren ongeveer 65 politieautoriteiten uit alle deelen van het land tegenwoordig, onder wie de Hoofdc-commissarissen van Politie te Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht, alsmede de oud-Hoofdc-commissaris van Politie te Batavia.

Te ongeveer 1½ uur opent de voorzitter, Referendaris van Oorschot, de vergadering met de volgende rede:

Mijne Heeren,

Bij het openen van deze vergadering wil ik allereerst U hartelijk welkom heeten en U dank zeggen voor de bereidwilligheid door U aan den dag gelegd, door in zoo grooten getale gehoor te geven aan mijn uitnoodiging om in dit centraal punt uit alle deelen van het land te zamen te komen.

In het bijzonder richt ik mij hierbij tot den Heer TRUFFERS, oud-hoofdc-commissaris van Politie te Batavia, die ons het genoegen heeft willen doen, aan deze bijeenkomst deel te nemen.

Toen ik onlangs nog eens mijne aantekeningen raadpleegde betreffende de vorige vergadering van den centralen Inlichtingsdienst, werd ik er aan herinnerd, dat er destijds van verschillende zijden op aangedrongen werd, vergaderingen als deze meerdere malen te doen plaats hebben, gezien het nuttig effect, dat daarmede valt te bereiken.

Die wenschelijkheid werd door de meerderheid en zeer zeker door mij ten volle beaamd, doch ik was destijds genoodzaakt te wijzen op het groote bezwaar, hetwelk wordt veroorzaakt door de kosten, die bij de schaarschte aan geldmiddelen een onoverkomelijke hinderpaal vormen.

Intusschen heb ik toen in uitzicht gesteld de mogelijkheid, om eens in de twee jaren bijeen te komen.

Helaas is het niet tot uitvoering van dit schoone plan kunnen komen.

Met schrik ontwaarde ik bij het nazien van bedoelde aantekeningen, dat na het jaar 1923 geen vergadering meer was gehouden en dat wij sedert onze laatste bijeenkomsten-die mij intusschen nog versch in het geheugen lagen-weer ruim 5 jaar ouder zijn geworden.

De tijd vliegt om, mijne Heeren, maar de financiën gaan niet vooruit-zij blijven steeds even karig toegemeten, de bezuiniging houdt krachtig stand en daar de eischen aan den centralen inlichtingsdienst gesteld, voortdurend worden verzwaaard, is het geldgebrek chronisch geworden.

Aan alles is een goede kant en het ^{is} aanbevelingswaardig ~~de zaken!~~ zooveel mogelijk van die zijde te beschouwen. De noodzakelijkheid om de uiterste zuinigheid te betrachten en daarbij niettemin aan de steeds verhoogde eischen te blijven voldoen, spoort aan tot verhoogde scherpzinnigheid, zij is als een soort gymnastiek voor het vernuft en het is ons dan ook tot nu toe gelukt-door verhooging van "de efficiency" ook in ons bedrijf-het vendement van den Centralen Inlichtingsdienst op te voeren tegen de verdrukking der bezuiniging in.

Inmiddels heb ik niet nagelaten herhaaldelijk bij de Regering aan te dringen op beschikbaarstelling van meer geldmiddelen en nog onlangs heb ik dienaangaande een uitvoerig schrijven aan den betrokken minister gericht, waarin ik o.a. andermaal met nadruk heb gewezen op het groote nut van bijeenkomsten als deze en de nadeelen verbonden aan het feit, dat de financiën het houden van dergelijke vergaderingen niet toelaten.

Tot mijn leedwezen kon aan mijn dringend verzoek niet het gewenscht gevolg worden gegeven, hoezeer van hoogerhand

de juistheid van mijn betoog werd erkend en het werk van den C.I. ten volle werd gewaardeerd.

Het is mij een groote voldoening, U dit laatste weer als lichtzijde te kunnen toonen en ik moet daarbij voegen dat mij vooral in den laatsten tijd meer en meer blijkt, dat het hier vertegenwoordigde instituut, door de geheele Regeering van groote waarde wordt geacht en het resultaat van den door U, mijne Heeren, verrichten arbeid op zeer hoogen prijs wordt gesteld.

Ik ben er mij alleszins van bewust-en ik laat nooit na daarop de volle aandacht der hooge autoriteiten te vestigen-dat het door den Centralen Inlichtingsdienst te boeken succes alleen te danken is aan Uwen zoo bereidwillig verleenden steun, aan Uwe ijverige medewerking en aan de groote welwillendheid, waarmede door U steeds wordt voldaan, aan mijne vaak lastige verzoeken om hulp.

U daarvoor hier mijn grooten dank te betuigen is een plicht, welken ik met het meeste genoegen vervul.

Hoe ongunstig de omstandigheden tegenwoordig ook zijn voor eene gemakkelijke verrichting van den inlichtingsdienst ik blijf een beroep doen op Uwe medewerking.

Ik zou U willen vragen, om ook bij inkrimping van personeel en financiën te trachten niet te verslappen, want juist, indien het aantal beschikbare krachten wordt beperkt, is de goede inlichting van de grootste waarde en werkt hij economisch. Gelukkig zijn de tijden rustig, maar zulk een tijd is zoo nuttig voor het organiseeren van de details van den dienst, het prepareeren voor mogelijke gevallen en de oefening. Indien straks ernstiger tijden mochten aanbreken, dan mogen die den inlichtingsdienst niet onvoorbereid vinden en ik behoef den Heeren niet te vertellen, dat een goed georganiseerde inlichtingsdienst niet uit den grond kan worden gestampt.

De ervaring heeft mij trouwens geleerd, dat belangrijke berichten vaak afkomstig zijn uit plaatsen, waar de revolutionaire actie sluimerende is. Een treffend voorbeeld levert ons het nog onlangs voorgekomen geval met Kerkrade waar de Heer Offermans de hand kon leggen op documenten welke niet gemakkelijk te verkrijgen zijn in plaatsen, waar de revolutionaire actie levendig wordt gevoerd.

Niet alleen met het oog op mogelijk ernstige tijden, die op het oogenblik hier te lande wel niet te voorzien zijn, maar die-blijkens de ervaring- vrij plotseling kunnen aanbreken, moet alles gedaan worden om den Inlichtingsdienst zoo actief mogelijk te blijven oefenen. Wij hebben ook een reputatie hoog te houden.

Door de nauwkeurige inlichtingen van U afkomstig en met het geven van adviezen, door U of door middel van Uwe gegevens samengesteld, hebben wij verplichtingen op ons geladen, doordat de Regeering op ons bouwt. Nu het mogelijk is gebleken, om van verschillende in gesloten kring uitgebroeide plannen melding te maken, is de Regeering rustig in het bewustzijn, dat de inlichtingsdienst waakt.

Wij mogen die verwachting niet teleurstellen en om mij daarbij hulp te verleen, doe ik andermaal een beroep op U, daarbij U uitnoodigende gezamenlijk krachtig voort te zetten hetgeen wij te zamen begonnen en tot nog toe eendrachtig en met den besten wil bezield tot stand brachten.

Daarbij moge ik nog in het bijzonder Uwe aandacht vestigen op hetgeen betrekking heeft tot onze koloniën, met name Oost-Indië.

Ik behoef in dit gezelschap niet te betoogen van welk uitnemend belang de Indische zaak voor ons land is en hoe zorgvuldig de nationale en revolutionaire bewegingen aldaar moeten worden nagegeen.

Wet wij hier kunnen doen, om onze collega's aldaar te steunen, mag zeer zeker niet achterwege worden gelaten.

Enkele plaatsen in ons land zijn tendaze van meer belang dan andere, met het oog op de hier te lande vertoefende "inheemschen". In die plaatsen is het terrein der werkzaamheid duidelijk aangewezen, maar ook daar waar zulks niet het geval is, kan toch veel worden bereikt door de noodige aandacht te wijden aan het personeel, dat in dienst van het Rijk of in het particuliere bedrijf naar Indië vertrekt.

Mijne Heeren, -ik wil hiermede deze korte inleiding eindigen, nogmaals zeg ik U dank en ik weet bij ervaring dat mijn beroep op Uwen steun niet onbeantwoord zal blijven. Wij kunnen dus hoopvol de toekomst tegemoet gaan.

Thans zal ik het woord geven aan den U allen zoo wel bekenden Heer ROOSEBOOM, die enkele aangelegenheden naar voren zal brengen. Indien hij daarmede gereed zal zijn, verzoek ik degenen onder U, die voorstellen wenschen te doen daartoe het woord te vragen.

De heer Roeseboom deelt mede, dat van deze vergadering een kort verslag zal worden opgemaakt, dat aan alle verbindingen toegezonden zal worden. Spreker heeft eenige hoofdpunten opgesteld, daar hij niet alle punten, van de werkwijze der C.I., die als bijlage hierbij gaat, kan behandelen. Allereerst betoogt hij dat voor een goede harmonie noodig is niet alleen te vragen en te halen, maar ook te geven. Spreker acht het onmogelijk, alle denkbare wenschen dienaangaande te vervullen, met het oog op de slechte bezetting van zijn kantoor. Bij den Centrale Inlichtingsdienst is tevens het Rijkspaspoortenkantoor ondergebracht, met zoo jaarlijks 800 à 900 vragen, gezien de pl.m. 1900 inkomende stukken, die meesten tijds bewerking vereischen, kunt U zich voorstellen hoe om-

vangrijk dit werk op zich zelf reeds is. Als blijk van de goede wil zijnerzijds zijn de beide laatste maandrapporten aan elk der aanwezigen toegezonden en zal hiermede worden voortgegaan. Spreker voelt zich gedrongen mede te deelen, dat de maandoverzichten niet door den Centralen Inlichtingsdienst maar door den Inlichtingsdienst Amsterdam worden samengesteld, wat gelegen is in het feit, dat Amsterdam het centrum der linksche partijen vormt en deze daar beter kunnen worden gadeslagwn, maar tevens te danken is aan de prettige verhouding met Amsterdam, waardoor steeds op de meest aangename wijze wordt samengewerkt.

Op verzoek van het Departement van Justitie heeft de Centrale Inlichtingsdienst een nieuwe lijst van buitenland-
sche revolutionairen samengesteld, waarvoor de gegevens van 1918 af zijn bijeengebracht. De juistheid van de gegevens in de eerste jaren na den oorlog ingewonnen is vaak twijfelachtig, een hernieuwd onderzoek is niet in te stellen. Daarom acht spreker de waarde van deze lijst niet groot. Voor de grensplaatsen en de grensbrigades der Marechaussee zou hij nut kunnen afwerpen, indien men ter plaatse kaartregisters zou kunnen aanleggen, doch hiertoe ontbreekt geld en tijd.

De lijst 1918-28 wordt komende jaren niet meer bijgewerkt, doch van 1.1.1928 wordt een nieuwe lijst samengesteld. De consolidatie der toestanden in West-Europa maakt dat de tegenwoordige verkregen gegevens betrouwbaar zijn, zoodat deze lijst van grooter beteekenis zal zijn.

Anders is het gesteld met de binnenlandsche lijst. Deze kan steeds gecontroleerd worden. Hierop behooren de bestuursleden en propagandisten der verschillende revolutionaire partijen voor te komen. In groote plaatsen is dit niet altijd geheel bij te houden, in kleine plaatsen daarentegen wel. Het voornemen bestaat in Juni 1928 de gegevens af te sluiten en de rest van dit jaar te besteden aan het samenstellen van de lijst. Verder is het noodig

aldus spreker, dat de centrale cartotheek alle gegevens bevat van revolutionnaire elementen van het geheele land, waarbij het wenschelijk zal zijn persoonsnamen waarop speciaal de aandacht dienst te worden gevestigd, alsmede gegevens, welke van meerder belang geacht worden, onderstreept op de binnenlandsche lijst te plaatsen. Belangrijke momenten zijn vooral tegen de verkiezingen. De kandidatenlijsten kunnen gecontroleerd worden om na te gaan of deze wel juist zijn en bestaan er nog talloze andere manieren om gegevens te verzamelen. Bijzondere aandacht dient geschonken te worden aan jongelieden, die in militairen dienst treden. Men zal wel opgemerkt hebben, dat de agitatie uit Moskou gericht is op ondermijning van gezagsinstrumenten. Zeer systematisch en met veel succes wordt de actie gevoerd. In verband hiermede gaven Fransche kranten belangrijke onthullingen. Den troepencommandanten moet het leven onmogelijk gemaakt worden, over slechte voeding moet worden geklaagd, ook al is de voeding goed. m.a.w. moet men den kok op de hand zien te krijgen en moedwillig klachten provoceeren. Alles geschiedt zooals de "Humanité" volgens het recept van Lenin, de actie voorschrijft. Men heeft het zoover weten te brengen, dat in een Fransch militair vakblad wordt geschreven, dat het leger zelf maatregelen moet nemen, indien de regeering daartoe niet mocht overgaan. Hier te lande is dit gevaar niet zoo groot, omdat de dienstdtijd slechts 5 maanden bedraagt en dus te kort om de jonge mannen voor genoemde theorieën te winnen. Het neemt echter niet weg dat het van groot gewicht is de troepencommandanten te kunnen waarschuwen voor personen, van wie bekend is, dat zij uit revolutionnaire kringen komen. Er is een dezer dagen een ontwerp tot wijziging der Dienstplichtwet ingediend, waarbij de mogelijkheid geopend wordt van het in dienst treden van vrijwillige miliciens (plan Boele Postuma). Het is niet onmogelijk, dat dit wetsontwerp zal worden aangenomen en dan kan het ge-

beuren, dat b.v. jongens van den Communistischen Jeugdbond "de Zwaier" zich als vrijwillig miliciens opgeven, waaruit alweer de noodzakelijkheid duidelijk blijkt, meer dan gewone aandacht hieraan te besteden.

Ook verzoekt spreker voor een richtige administratie niet alleen de nieuwe functionarissen van de verschillende revolutionaire partijen te vermelden, maar eveneens de af-tredende. Mededeelingen omtrent vreemdelingen van twijfel-achtig gehalte zullen gaarne ingewacht worden, zulks ten behoeve van het Rijkspaspoortenkantoor.

Verder gaande deelt spreker mede, dat de "Internationa-
nale Roode Hulp" in de eerste plaats beoogt politieke vluchtelingen uit andere landen onder dak te brengen. Te Berlijn is het Middel- en West-Europeesch bureau der I.R.H. gevestigd. In door de Deutsche politie gevonden correspon-dentie betreffende de Nederlandsche afdeeling der I.R.H. staat vermeld, dat Nederland, evenals Zwitserland tengevolge van de scherpe politiebepalingen en politiecontrole slechts als doorgangs- en niet als vestigingsland voor politieke vluchtelingen in aanmerking komt en dat de politiemaatre-gelen hier te lande van dien aard zijn, dat het onmogelijk is om uitgewekenen aan arbeid te helpen. Echter vestigt dit communistisch rapport wel de aandacht op de beteekenis van de havenbureaux in ons land, voor het voort helpen van vluch-telingen als "verstekelingen" naar elders.

Betreffende de werkloozen actie zegt spreker, dat te Amsterdam is opgericht een "Nederlandsche Werkloozen Bond" waarvan de leiding in handen is van de communistische Partij "Holland" sectie der 3de Internationale, terwijl deze actie te Rotterdam onder leiding staat van van Burink en wordt in het algemeen opgewekt tot het vormen van een landelijke werkloozen organisatie. In Friesland b.v. wordt geppogd de menschen tot verhoogde actie op te zetten.

verheffen v.
d. communistische
partij W.H.E.
v. v. Burink
(P.N.H. centrum
Amsterdam) is met
gepropt, dank u
1940.1.17
M

Tenslotte wordt de Anarchistische beweging besproken, welke minder goed is gade te slaan. Het betreft dan ook meestal individueel werk van kleine groepen. Hier en daar zijn geheime organisaties gevormd, welke zich gereed maken actief sabotage te plegen.

Op 8 Maart a.s. zal te 's-Gravenhage de behandeling plaats hebben van de zaak der gearresteerde Indische studenten, waarbij ongetwijfeld veel belangrijks naar voren zal komen en blijken zal dat de destijds gehouden huiszoeken inderdaad noodig geweest zijn. Moeilijk is het te weten ^{aan de hand} van welk wetsartikel opgetreden kan worden. Bij toepassing van de Anti-Revolutie wet zou men zelfs personen als Louis de Visser moeten arresteren. Beter is het dan ook dit wapen te laten liggen tot ernstiger tijden zullen aanbreken. Spreker vermoedt dat men voor de toepassing der Anti-Revolutie wet is teruggeschrokken. Andere bepalingen zijn echter niet te vinden. Voorts verwijst spreker naar een reeks artikelen verschenen in de Nieuwe Rotterdamsche Courant van de hand van ingenieur ⁽¹⁾BAARS en een Amerikaanse dame, welke een zeer volledig overzicht geven van de heerschen de toestanden in Rusland. (2)

1. Zie N. Rott. Ct. 7a, 8a, 10a, 11a en 12a Januari '28.

2. Zie N. Rott. Ct. 16a, 19a, 26a Februari en 4a, 11a en 18a Maart '28.

Hierna wordt gepauzeerd.

Na hervatting der vergadering is het woord aan den heer Sirks Hoofddommisaris van Politie te Rotterdam, die de aandacht vestigt op de nieuwe Bioscoopwet, waarbij z.i. de positie van den Burgemeester met betrekking tot de censuur op films achteruit gezet is. Volgens art. 16 is de keuring van films opgedragen aan een centrale commissie en geeft art. 19 aan haar werkzaamheid uitbreiding betreffende de keuring van films in verband met de openbare orde. Tot nog toe was dit aan den Burge-

meester opgedragen. Bovendien werkt de geest van de keuring dempend op revolutionnair gebied. Spreker zegt te hebben nagegaan hoe hiereen een mouw te passen is. Men zou b.v. aan de verschillende gemeenten kunnen vragen namen. Den Burgemeester speciale adviseerende leden aan de commissie toe te voegen. Den bezwaar is echter dat de opvattingen van de verschillende Burgemeesters zullen uiteenloop n. Toch is er wel een mogelijkheid als de Regeering het belang ervan inziet en doelt spreker op films van revolutionnair propagandistische strekking. De Regeering is toch in staat adviseerende leden aan de keuringscommissie toe te voegen. Er is in Rusland een geheele cyclus van films vervaardigd uitsluitend met het doel om revolutionnaire propaganda te voeren. Hoe groot de artistieke waarde ook moge zijn, dienen films, welke met dit vooropgezette doel zijn vervaardigd, geweigerd te worden. Een goede bepaling is het te noemen, dat land en plaats van herkomst van de film, naam der fabriek waar de film is gemaakt, de naam van den regisseur, voor zoover deze bekend is en de namen der medespelenden, volgens het bioscoopbesluit bij de aanvraag tot keuring moeten worden opgegeven. Alleen voor het vertoonen van openbare films is vergunning noodig, dus niet voor bioscoopvoorstellingen in besloten gezelschappen. Wat onder een besloten gezelschap moet worden verstaan is niet uitgemaakt en het is zeer moeilijk iets tegen besloten gezelschappen te ondernemen. Daar het aan te nemen is, dat vertooningen voor gesloten gezelschappen toch altijd gegeven zullen worden in verlofs- en vergunningslocaliteiten wijst spreker op het recht aan den Burgemeester bij gemeente verordening gegeven om vertooningen in dergelijke localiteiten te verbieden. In lokalen zooals in Rotterdam b.v. de Aula van de H.B.S. en het Scheepvaartmuseum, waarvoor geen verlof of vergunning gegeven worden, zullen toch wel geen revolutionnaire films worden vertoond. Spreker herinnert nog aan de Potjemkin film en is van meening dat wanneer één en ander

Handwritten notes:
312
Handwritten
J.T.F.
u

onder de aandacht van de Regeering gebracht wordt, wel iets te bereiken zal zijn.

De Heer Broekhoff wenscht een kleine opmerking te maken. Spreker zegt, dat de heer Rooseboom de vriendelijke attentie gehad heeft te onthullen, dat de maandoverzichten door den Inlichtingsdienst te Amsterdam worden samengesteld, maar gelooft hij dat de heer Rooseboom al te bescheiden is geweest, want moge het al zijn, dat Amsterdam binnen haar vaste talrijke centra van revolutionnaire organisaties herbergt, is de Inlichtingsdienst te Amsterdam toch bij het samenstellen van deze maandoverzichten eveneens aangewezen op talrijke gegevens van den Centralen Inlichtingsdienst, alsmede van de andere Inlichtingsdiensten in den lande. Met het oog op dit laatste zou het zeer op prijs worden gesteld indien de verschillende inlichtingsdiensten, zoo zij gegevens hebben betreffende organisaties, welke te Amsterdam hun centrum hebben, hiervan niet alleen bericht te zenden aan den Centralen Inlichtingsdienst, doch tevens een doorslag aan den Inlichtingsdienst te Amsterdam. Hierdoor ontlast men den Centralen Inlichtingsdienst en wordt sneller gewerkt. Gaarne zag spreker, dat in verschillende berichten van minder bekende personen, namen, voornamen en geboorte data volledig worden vermeld in plaats van alleen namen met eenige voorletters.

De heer Erkens bespreekt een geval, waarbij hem inlichtingen gevraagd werden door den militairen commandant bij Nijmegen in verband met plaatsing van een jongen man bij het Indische leger. De inlichtingen, welke spreker verstrekke waren ten opzichte van 's mans politieke richting van dien aard, dat hij voor het leger ongeschikt was. Bedoelde commandant heeft dien jongeling bericht gezonden, dat hij in verband met ingewonnen betrouwbare inlichtingen niet kon worden aangenomen. Men had toch wel een andere oplossing kunnen vinden b.v. door dien jongen af te keuren.

Nu komt spreker ook nog in een lastige positie, daar de vader van dien jongen hem om zijn medewerking vraagt den zoon als soldaat in het Indische leger geplaatst te krygen.

In verband met de vertooning van revolutionnaire films kan toch, volgens spreker, nog wel iets gedaan worden. De meeste lokalen voldoen niet aan de gestelde eischen b.v. ten opzichte der nooduitgangen. De vertooning kan alsdan verboden worden. Ook kunnen de toestellen met films ter keuring niet alleen inbeslaggenomen, maar ook geruimen tijd vastgehouden worden.

De heer Rooseboom antwoordt, dat de opmerking van den heer Erkens, betreffende de handelwijze van den militairen commandant te Nijmegen, volkomen juist is en hij zijn aandacht hieraan schenken zal. Met betrekking tot bioscoopvoorstellingen deelt spreker nog mede, dat men in Duitschland films dusdanig verknijpt en bewerkt, dat men stilstaande beelden verkrijgt, waarop de heer Erkens zegt, dat men dan toch in ieder geval lichtbeelden houdt.

De heer Loggen zegt, het wel heel mooi te vinden samen te zijn gekomen om allerlei ten opzichte van den Inlichtingsdienst te bespreken, maar vraagt zich af of het de Regeering wel ernst is. Van algemeene bekendheid mag toch wel worden geacht, dat aan het Departement van Kolonien een communist met name COLTOF een vooraanstaande positie bekleedt en onder zijn toezicht de opaeiding en uitzending van het personeel voor den burgerlijken dienst in Indië plaats vindt.

De heer van Oorschot antwoordt, dat hem dit geenszins is ontgaan en hij meermalen met nadruk op den ernst van deze situatie heeft gewezen. Hij is van meening dat hier van toepassing is het "frapper toujours" in de hoop dat men te zijner tijd tot andere inzichten zal komen.

De heer Rooseboom merkt nog op, dat de regeering deze zaak niet zoo ernstig opvat, waar het hier een enkel geval betreft. Men heeft echter kunnen constateeren, dat van Russische zijde weer een poging gedaan is om propaganda in intellectueele en wetenschappelijke kringen te voeren. Er is n.l. een vereeniging Nederland-Nieuwe-Rusland opgericht, welke zich z.g. niet met politiek bemoeit en waarvan kunstenaars en menschen van beteekenis lid zijn onder wie Dr. H. P. Berlage, de bekende architect.

De heer Kool merkt op, dat de "Maasbode" mededeelingen heeft gedaan in verband met politieke propaganda in verschillende politiecorpsen, waarop de voorzitter antwoordt dat de "Maasbode" reeds zelf maatregelen heeft genomen om de bron van deze berichten uit te vinden.

*het is
oud te
maken
nog meer
hemming*

De heer Treffers spreekt tot den voorzitter eenige woorden van dank voor de uitnoodiging tot bijwoning van deze vergadering. Spreker acht het wenschelijk, dat van overheidswege meer gepubliceerd wordt omtrent het handelen en ageeren der communisten en vindt het nu tijd om het publiek op de hoogte te stellen van de wijze waarop de actie door hen wordt gevoerd en den funesten invloed welke hiervan uitgaat.

*De
prez.
heeft
de
act.
aan
de
com.
gevoerd*

De heer Rooseboom zegt het met den vorigen spreker niet geheel eens te zijn, daar dit niet op den weg ligt van den Centralen Inlichtingsdienst. Dit zou b.v. werk kunnen zijn voor den "Bond ter Bestrijding der Revolutie".

De heer van Oorschot deelt mede, dat er plannen bestaan aan den Generalen Staf een persbureau te verbinden. Wanneer deze plannen verwezenlijkt worden, hoopt hij dat alles in orde zal komen.

*ook de
leest
het
maakt
een
aan
het
bestrijding*

De heer van Beusekom acht communisten in dienst van den
Posterijen en Telegrafie een gevaar met het oog op de z.g.
"Geheime" brieven. Het woord "Geheim" op de enveloppe vormt
reeds een attractie voor hen en is hem een geval bekend,
waarbij een z.g. "Geheime Brief" niet te bestemder plaatse
is aangekomen. Het zou derhalve aanbeveling verdienen der-
gelijke brieven aan te teekenen of mede te deelen, dat men
dezen brief heeft ontvangen. Met betrekking tot de bioscoop-
voorstellingen heeft de heer Sirks alleen gesproken over
de centrale keuring, doch heeft de commissie van toezicht
in elke plaats groote bevoegdheden en kan volgens art. 4
der Bioscoopwet nakeuring plaats vinden. Spreker vat deze
kwestie niet zoo ernstig op als de heer Sirks.
Over dit onderwerp wordt eenigen tijd gediscussieerd. De
heer Sirks meent dat de heer van Beusekom hem niet geheel
begrepen heeft. Hij zegt dat het ingrijpen van den Burge-
meester en de politie plaats kan vinden staande de uitvoe-
ring, dus als de film reeds wordt vertoond.

De heer van der Burgt zegt het met den heer van Beusekom
eens te zijn. Inderdaad is plaatselijke herkeuring mogelijk
maar dan alleen ten opzichte van voorstellingen, toeganke-
lijk voor personen beneden den leeftijd van 18 jaar. Voorts
verwijst spreker naar een artikel van de hand van Mr. Dr.
van Tiel voorkomende in het avondblad van het Algemeen
Handelsblad van 25 Februari j.l.

De heer Nieuwenhuis merkt op, dat men betreffende de film-
kwestie wel allerlei lapmiddelen kan toepassen, maar is het
z.i. wenschelijk, naast de centrale keuringscommissie, in het
leven te roepen een commissie, bestaande uit hoogstaande
mensen, welker uitspraak bindend verklaard kan worden.
m.a.w. een commissie speciaal wat betreft de politieke tendenz.

De voorzitter zegt dat de heer van 't Sant als zijn meening te kennen geeft de z.g. "Dienstbrieven" als "Geadviseerde dienstbrieven" te verzenden. De aandacht van de Procureurs Generaal zal hierop gevestigd worden. Ook lijkt het den voorzitter wenschelijk de autoriteiten op de hoogte te stellen van hetgeen over de Bioscoopwet opgemerkt is.

De heer Rooseboom deelt mede, dat van Russische zijde zeker propaganda door middel van de radio te verwachten is. Tijdens de Engelsche mijnwerkersstaking heeft Kleerekoper reeds met de arbeiders aldaar per radio gesproken. Ook op dit gebied wordt niet stilgezeten, daar de Centrale Inlichtingsdienst, in samenwerking met den heer Broekhoff, binnenkort in staat hoopt te zijn dergelijke berichten op te vangen en vast te leggen. Het zal vermoedelijk binnen niet al te langen tijd mogelijk zijn de in I.D.O. of een andere wereldtaal uitgesproken redevoeringen niet alleen op te vangen, doch later desnoods in de rechtszaal te laten afdraaien. Spreker zegt in verband met het gesprokene omtrent het wegraken van "Geheime dienstbrieven" met het indienen van een klacht meer succes zullen hebben, indien meer feiten genoemd kunnen worden.

de heer van Beusekom vindt het feit alleen, dat er communisten in dienst der Posterijen en Telegrafie zijn, al ernstig genoeg en heeft de stellige overtuiging, dat zij op dergelijke brieven azen. Het is belachelijk, dat men zulke mensen in dienst houdt. Waarom, zegt spreker, worden zij niet ontslagen?

De voorzitter zegt, dat deze kwestie zijn volle aandacht heeft.

De heer van Fanema deelt mede onlangs een brief te hebben ontvangen, welke aan de korte zijde was opengescheurd.

De heer van der Laan deelt mede, dat van een aantal werklieden aan de Hembrug een derde gedeelte communistisch is en bevinden zich onder de nieuw aangestelde arbeiders 7 communisten.

De heer Rooseboom zegt, dat hij zulks zeer overdreven acht. Een zeer actief communist is een zekere Krijger, deze man zit ook in het georganiseerd overleg. Zijn gedrag in de fabriek is model, spreker vermeent echter dat de directie zeer goed is ingelicht en zeer waakzaam op dit gebied. Herhaaldelijk worden ongewenste elementen verwijderd. Doch een arbeider die zijn werk voortreffelijk doet en op wien in de fabriek niets valt aan te merken, kan niet ontslagen worden.

De heer van Bousekom zegt dat dit toch zeer gevaarlijk is en vindt het beneden peil dat alles zoo ontzien moet worden. Als straks de communisten de baas zullen worden, blijven wij dan ook in onze betrekkingen gehandhaafd?

De voorzitter is het met den vorigen spreker eens en zal hij wederom de aandacht van de betreffende autoriteiten hierop vestigen.

De heer Sirks wenscht als laatste spreker het woord. Soortgelijke bijeenkomsten zoowel nationaal als internationaal hebben een verdere strekking en meent hij dan ook namens alle aanwezigen den voorzitter wel een woord van dank te mogen brengen voor de zoo prettige ontvangst.

De voorzitter de heer van Oorschot, zegt dat het betoog van den heer Sirks hem zeer aangenaam in de ooren heeft geklonken. Het oogenblik is gekomen om terug te keeren en de vergadering uiteen te doen gaan. Het verloop van deze bijeenkomst heeft ten volle getoond hoe nuttig het is een vergadering te houden. Spreker brengt dank voor de opmerkingen en hoopt dat de aanwezigen elkaar in gezondheid spoedig weder zullen zien. Met deze woorden sluit de voorzitter ten 4.10 ure de vergadering.

DE ALGEMEENE WERKWIJZE VAN DEN CENTRALEN INLICHTINGSDIENST.

REGISTRATIE.

Registratie van revolutionnairen heeft alleen waarde wanneer de personen geïdentificeerd zijn. (over foto's zie verder).

Het is de bedoeling, dat de contactpunten alle te hunner stede bekend staande revolutionnairen opgeven, maar dan steeds met alle gegevens (voornamen, geboortedatum, werkkring, enz.).

De vooraanstaanden (leiders, bestuurders, propagandisten, persleiders) worden onderstreept.

Van deze laatste geeft de Centrale Inlichtingsdienst een nieuwe lijst uit, waarvoor de gegevens vóór 1 Juni 1928 worden ingewacht.

Verhuizingen van revolutionnairen, of berichten, mede van belang voor andere plaatsen ~~melden~~ ook rechtstreeks melden aan de betrokken gemeenten, en daarvan op de verzendingslijst doen blijken.

Bij vermelding van nieuw opgetreden functionarissen ook de aftredende vermelden.

BUITENLANDERS.

De periode 1918-1928 is met de in Januari van dit jaar verzonden lijst afgesloten. Van 1-1-'28 wordt een nieuwe lijst begonnen.

VERZAMELEN VAN
GEGEVENS.

Hoewel wellicht ten overvloede is het gewenscht enkele bronnen te noemen:

Lijst der abonné's van bladen;

Ledenlijst van vakverenigingen (bij steunorganen);

Candidatenlijsten voor verkiezingen (liggen korten tijd voor het publiek ter inzage). Deze zijn voorzien van een groot aantal handteekeningen.

Enz., enz.

FOTO'S.

Het bijvoegen van foto's bij de gegevens verdient aanbeveling. Deze zullen zooveel mogelijk worden verspreid.

Foto's zijn te verkrijgen wanneer passen worden aangevraagd. Voorts bij foto-persbureaux, enz.

REVOLUTIONNAIRE

SITUATIE. Doet er zich te eener tijd weer een revolutionnaire situatie voor, dan moeten in alle plaatsen de leiders scherp gevolgd worden en hunne bewegingen gemeld.

Het is zaak, eene beweging niet ontijdig te storen, doch men moet goed op de hoogte zijn, om op het geeigende moment kordaat te handelen, waartoe de Wet van 28 Juli 1920 (Staatsblad 619) uitgebreide bevoegdheden biedt.

PERIODIEKE

MELDINGEN. De Centrale Inlichtingsdienst ontvangt, ook zonder dat daarom in het bijzonder wordt gevraagd, gaarne mededeelingen omtrent:

- A. 1. Voorbereidingen voor 1 Mei-viering (laatste dagen van April);
2. Verslagen van de 1 Mei-viering (omvang deelname, mate van enthousiasme, enz.).
- B. de opkomst onder de wapenen (voor de oefening) van jongelieden, die uit revolutionnair kring komen.
- C. het verlengen van visa aan personen, houders van Sovjet-Russ. paspoorten.

VERDERE

MELDINGEN. Als voren omtrent:

- a. Revolutionnair-gezinde actie en belangrijke volksstroomingen, voor zoover niet in de pers gepubliceerd (hieronder valt ook pacifistische actie, daar in deze

3.

deze actie de geweldlooze actie nimmer van de actie is te scheiden);

- b. economische conflicten, geweldlooze-acties, voor zover niet in de pers gepubliceerd;
- c. vertrek van personen met revolutionairen bring naar Indië en het buitenland;
De Centrale Inlichtingsdienst staat in rechtstreeks verband met Ned. Indië en de groote Europeesche rijken en de Vereenigde Staten;
- d. buitenlanders, die hier te lande politiek of andere propaganda of andere actie (spionage) voeren, (b.v. de Belgische Dienst tegen de Belgische activisten, die hier zijn);
- e. alle gegevens betreffende wagens (van den invoer krijgt de C.I. bericht van de douane);
- f. alle betrouwbare mededeelingen, voor de Regeering van belang;
- g. bijzondere, ophefmakende artikelen in de provinciale pers.

ADRESSEERING
en
VERZENDING.

Door enkele verbindingen is gevraagd de adresseering voortaan niet persoonlijk, doch aan den Commissaris in zijn kwaliteit, te doen. Dit verlangen is niet algemeen. Daarbij is voor een goede geheimhouding van den dienst een persoonlijke behandeling drin en gewenscht en zij er op gewezen, dat, wanneer men een plaatsvervanger van den dienst op de hoogte stelt, deze de strengste geheimhouding wordt aanbevolen. Mogelijke wenschen op dit gebied kan ieder voor zich aan den C.I. doen weten.

De verzending aan den Centralen Inlichtingsdienst geschiede steeds onder dubbel covert, met alleen op de binnenenvelope: Chef Centrale Inlichtingsdienst.

4.

Gezien de opmerkingen in de vergadering van 2 Maart 1928 en de overweging, dat het adviseeren van alle brieven van en aan den C.I. op zeer groote bezwaren stuit, wordt voorgesteld dit adviseeren bij zeer belangrijken inhoud toe te passen, terwijl zulks ook kan geschieden op verzoek, wanneer het gegronde vermoeden bestaat, dat in een plaats een lek bestaat.
